

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 15 (Nisan/April 2024), s. 104-128.

Geliş Tarihi-Received: 07.03.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 03.04.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1448450

Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi 19hk4584-5 Numarada Kayıtlı Elkâb Risalesi Üzerine

On the Elkab Treatise Registered in the Hasan Pasha Library Located in Çorum Whose Number is 19hk4584-5

Mehmet Akif YALÇINKAYA*
Mehmet Oğuzhan KUŞOĞLU**

Öz

Klasik Türk edebiyatı incelendiğinde manzum eserlerin büyük bir yoğunlukta olduğu göze çarpmakla birlikte, bir manzum eserdeki estetik anlayışa yakın olan mensur (düz yazı) metinlerimizin sayısının da az olmadığı görülür. Gayet sanatkârane bir hassasiyetle kaleme alınan bu mensur ürünlerden biri de münşeatlardır. Kabaca iki başlık altında değerlendirilebilen münşeatlar arasında birinci grup, teorik bilgileri ve tanımları da içinde barındırıp ilaveten mektup örneklerini de sunan, ikinci grup ise yalnızca mektup örnekleri sunmakla iktifa edenleri temsil etmektedir. Mektuplar hakkında teorik bilgi veren eserlerde mektupların bölümlerine dair muhtelif tasnifler yer almaktadır. Bunlar arasında yer alan bir tasnife göre mektuplar “elkâb, ibtidâ, tahallüs, talep, intihâ ve dua” olmak üzere altı ana başlık altında ele alınmıştır. Çalışmamıza konu olan Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi 19hk4584-5 numarada kayıtlı olan 29 varaklık elkâb risalesi, klasik dönem mektuplarında yer alan elkâb bölümünde yazılabilecek örnek cümleleri içermektedir. Eserde kendisine mektup gönderilen kişinin mevki ve makamına münasip yazılabilecek Türkçe elkâb ibareleri Farsça karşılıklarıyla birlikte verilmiştir. Bu örneklerde Farsça'nın yanı sıra yer yer Arapça ibareler de mevcuttur. Eserin, ne zaman ve kim tarafından kaleme alındığına dair bir bilgi mevcut değildir. Fakat risaledeki Türkçe ibarelerin gerek imla hususiyetleri gerekse de morfoloji ve kelime dağarcığı dikkate alındığında eserin Eski Anadolu Türkçesi döneminin dil ve imla özelliklerini yansıttığı görülmektedir. Bu makalede önce, risalenin nüshası tanıtılmış, eserin içeriğine değinildikten sonra risalenin transkripsiyonlu metni verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, nesir, münşeât, elkâb, Eski Anadolu Türkçesi.

Abstract

When classical Turkish literature is examined, it is seen that there is a great density of poetic works, but it is also seen that the number of prose texts that are close to the aesthetic understanding of a poetic work is not small. One of these prose products, written with a very artistic sensitivity, is münşeât. Among the texts that can be roughly evaluated under two headings, the first group represents those that include theoretical information and definitions

* Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı ABD, e-posta: mayalcinkaya@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7487-5390.

** Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili ABD, e-posta: mokusoglu@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8658-1456.

and also present letter samples, and the second group represents those that are content with presenting only letter samples. In works that provide theoretical information about letters, there are various classifications of the parts of letters. According to a classification among them, the letters are discussed under six main headings: "elkâb, ibtidâ, tahallus, request, suicide and prayer". The 29-leaf elkab treatise, recorded in Çorum Hasan Pasha Library number 19hk4584-5, which is the subject of our study, contains sample sentences that can be written in the elkab section of classical period letters. In the work, Turkish elkab phrases that can be written in accordance with the position and authority of the person to whom the letter is sent are given together with their Persian equivalents. In these examples, in addition to Persian, there are also Arabic phrases here and there. There is no information about when and by whom the work was written. However, when both the spelling characteristics, morphology and vocabulary of the Turkish phrases in the treatise are taken into consideration, it is seen that the work reflects the language and spelling characteristics of the Old Anatolian Turkish period. In this article, first the copy of the treatise is introduced, and after mentioning the content of the work, the transcribed text of the treatise is given.

Keywords: Classical Turkish literature, prose, munsheat, alqab, Old Anatolian Turkish.

Giriş

Münşeat "münşî adı verilen, devlet teşkilâtı bünyesindeki divan, kalem ve kebbe gibi resmî dairelerde çalışan nişancı, tevkiî yahut küttâbların yazdığı çoğu musanna resmî yazılarla mektuplar yanında şair ve edebiyatçıların kaleme aldığı her çeşit sanatlı düz yazıya ve bu yazıların toplandığı kitaplara ad olmuştur" (Uzun, 2006, s. 18). Münşeatları¹ genel olarak "resmî mektup veya yazışma usullerini öğreten ve bunlara ait temsili örnekleri yahut gerçek yazışma metinlerini ihtiva eden" (Uzun, 2006, s. 19) eserler olarak tanımlamak mümkündür. Öte yandan bazı münşeat türü eserlerde (mesela Feridun Bey'in *Münşeatü's-selâtin*'i) sadece resmî mektup örneklerine yer verilmiştir. Bir kısım münşeatlar ise şair ve edebiyatçıların kendilerine ait hususî ve aynı zamanda sanatlı bir tarzda kaleme aldıkları mektuplardan meydana gelmektedir. Bu tür münşeatlar müstakil bir eser olarak (mesela Lamî Çelebi'nin *Münşeat-ı Mekâtib*'i) karşımıza çıkmakla birlikte bazen şairin divanıyla birlikte (mesela *Münşeat-ı Mevlânâ Zâîfî*) yer aldığı görülmektedir. Tanzimattan sonra okullardaki inşa dersi için hazırlanmış muhtelif yazışma usullerini öğreten ders kitapları da (mesela Mehmed Fuad'ın *Rehber-i Kitâbet-i Osmâniyye yâhud Mükemmel Münşeat*'ı) yine münşeat başlığı altında ele alınmıştır (Uzun, 2006, s. 19-20). Bazı münşeatlar da akrabalar arasındaki mektuplaşmalar gibi hususî bir konuyu ele alabilir.²

Süleyman Paşa (ö. 1892) *Mebâni'l-İnşâ* adlı eserinde mektup konusuna değinir. *Erkân-ı kelâm* başlığı altında mektubun bölümlerini *ibtidâ, tahallüs, talep* ve *intihâ* olma üzere dört ana başlıkta ele almıştır (Süleyman Paşa, h. 1291, s. 213-216). İ. Çetin Derdiyok, doktora çalışmasından hareketle bu dört ana başlığa *elkâb, dua* ve *imza* bölümlerini de ilave etmek suretiyle mektubun bölümlerini *elkâb, ibtidâ, tahallüs, talep, intihâ, dua* ve *imza* olmak üzere 7 başlıkta değerlendirmiştir (1994, s. 54-63). İncelemiş olduğumuz münşeatta öncelikle her mektubun kime yazıldığını gösteren bir başlık yer almaktadır. Başlıktan sonra *elkâb, ibtidâ, tahallüs, talep, intihâ* ve *dua* gibi mektubun muhtelif kısımlarında yazılabilecek örnek cümlelerin Türkçe ve Farsça karşılıkları yer almaktadır. Dolayısıyla eserde bütün bölümleri içeren tam bir mektup örneğinden ziyade *ibtidâ* kısmı başta olma üzere bahsi geçen bölümlerde yazılması uygun düşen örnek cümle ve ibareleri göstermektedir.

1. Elkâb: Arapça "lakab" kelimesinin çoğuludur. Terim olarak "Ferman metinlerinde fermanın muhatabı olan şahsın kimliğini ve niteliğini içeren söz" olarak

¹ Münşeatlar, taşınmış oldukları hususiyetler itibarıyla farklı tasnifler yapılmıştır. Bu tasnifler için bk. Haksever, 1995, s. 30-34.

² Bk. Bahadır, 2016, s. 71-84.

tanımlanmıştır (Parlatır, 2016, s. 397). Genel olarak rütbe ve saygı bildiren sözlerden oluşan *elkâblar*, mektupların başında yani *ibtidâ* veya *ser-nâme* kısmından önce yer alır (Derdiyok, 1999, s. 734). Osmanlı diplomatiğinde gerek Osmanlı devlet erkânı gerekse yabancı hükümdar veya devlet adamlarına hitaben yazılan yazılarda kullanılmak üzere tespit edilmiş muayyen elkâblar mevcuttu. Makama uygun elkâbın kullanılması zaruri olduğundan yazışmalarda kullanılacak elkâbın³ bilinmesi önem arzederdi. Münşeât mecmuaları bu hususa özellikle vurgu yapmaktadır (Kütükoğlu, 2018, s. 101).

2. İbtidâ: Beyan ve ifadenin niteliklerine uygun lafız ve manaların ilk cümlesi, sözün başlangıç yeri olması cihetiyle kastedilen manaya delâlet eden, akıcı, fasih ve manayı en iyi şekilde ifade edebilecek mahiyette olmalıdır. Biçim ve anlam kusurları ile lüzumsuz sözlerden arınmış olmalıdır (Süleyman Paşa, 1291, s. 213). “İbtidâ, giriş kısmı olması nedeniyle mektubun oldukça önemli bir bölümünü oluşturur. Bu bölümde mektuba genel olarak selam ve saygı sözleriyle başlanır. Bazen ayetlere de yer verilerek övgü ve dua sözleri sıralanır” (Derdiyok, 1994, s. 56).

3. Tahallüs: Sözü, güzel tabirlerle sağlamaştırdıktan veyahut diğer gerekli şartları sağladıktan sonra esas konuya geçiş yapmaktır. Bu kısmın, ibtidâ kısmı ile uygunluğu şart olmakla birlikte manalarının da aynı oranda birbiriyle örtüşmesi ve bir nizam içinde tanzim edilmiş olması gerekmektedir (Süleyman Paşa, 1291, s. 214). *Tahallüs*, “ibtidâ bölümünün sonunda *ithâf u ihdâ olındıktan sonra, irsâl ü iblâg kılındıktan sonra* gibi sözlerle selâm ve saygı sözlerinin gönderilmesinin ardından gelen *ma’rûz-ı bende-i devlet-hâh-ı bî-iştibâh budur ki... , Arz-ı dâ’î-i devlet ü mâdih-i şevket budur ki...* gibi daha çok arz bildiren sözlerden oluşur” (Derdiyok, 1999, s. 734).

4. Talep: Duruma uygun bir şekilde, saygı ve hürmet içeren rica mahiyetindeki anlamlı sözlerle maksadın açıklanıp bildirilmesidir. Bu talep, sadece yardım isteme ve ricada bulunmakla sınırlı değildir. Bunun yanı sıra arz edilen bir konunun kabule hak kazanması için iyi yönlerini veya kusurlarını veyahut kolaylıklarını veya zorluklarını içeren sebep ve kanıtlar burada dile getirilir. Bu açıdan kaleme alınan konunun özü bu talep kısmı olduğundan en ziyade dikkat ve özen buraya gösterilmelidir (Süleyman Paşa, 1291, s. 215). Talep bölümü, “tahallüs bölümünde görülen *Ma’rûz-ı bendegî... , Arz-ı fakîr...* gibi sözlerle başlar. Daha sonra mektubun gönderilme amacı olan şey veya bir haber bildirilir. Bundan sonra genel olarak *Mercûdur ki... , Ümûddir ki... ,* gibi sözlerle beklentiler bildirilir” (Derdiyok, 1999, s. 734).

5. İntihâ: Sözün sonu demek olup burada durup söz söylenmeyeceği artık başka bir şey yazılmayacağı hususu maksada uygun, düzgün bir ifadeyle beyan edilmelidir (Süleyman Paşa, 1291, s. 215).

6. Dua: Dua ifadeleri zaman zaman mektupların ibtidâ kısmında da yer almakla birlikte dua içeren sözler genellikle intihâ bölümünden sonra görülmekte ve kalıp söz özelliği göstermektedir (Derdiyok, 1999, s. 734-735).

Nüshanın Tanıtımı

19hk4584-5 Numarada kayıtlı tek nüshalı elkâb risalesi 29 varaktan ibaret olup yazmada eserin yazılış yeri ve tarihi, müellifi veya müstensihî hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Besmeleyle başlayan varak 83a 3 satır, “*Temmeti’l-kitâb*” (kitabın sonu) sözüyle biten 97a ise 4 satırdan ibaret olup diğer varaklar ise 7 veya 8 satırdan meydana gelmiştir. Her bir satırda, Farsça ibareler yatay, onların Türkçe anlamları ise Farsça karşılıklarının üzerinde dikey ve çapraz bir biçimde yazılmıştır. Yazma eserde kırmızı ve

³ Elkâb hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Kütükoğlu, 2018, s. 101-106.

siyah mürekkepten istifade olunmuştur. “*hıtab*” sözüyle başlayan başlıkların yazımında, ilaveten iki yerde geçen “*nev’-i diğēr*” (85b, 91a) ile bir yerde geçen “*cevāb-ı diğēr*” (93a) adlı başlıklarda kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Diğēr kelimeler siyah mürekkep ile yazılmıştır. Nadiren bazı başlıklar da diğēr satırlarda olduğu gibi siyah mürekkeple kaleme alınmıştır. “*hıtab*” kelimesiyle başlayan başlıkların bir kısmı tamamen kırmızı yazılmış, bazılarında ise “*hıtab*” kelimesi kırmızı kalan kelime siyah mürekkeple verilmiştir. Nüshamızın “metin” adını verdiğimiz transkripsiyon bölümünde bütün bu başlıkların hepsini, tamamıyla kırmızı ile yazılmış gibi kabul ederek kalın (bold) punto ile okuyucuya sunmayı tercih ettik. Başlıklar haricindeki diğēr sözcükler ise normal punto ile sunulmuştur.

Yazma nüsha katalogta “Münşeāt” adıyla kaydedilmiş, nüshanın başlangıç kısmında tasnif eden kiři tarafından sonradan yazıldığı anlaşılan “Risāle-i Elkābāt Münşeāt-ı Muhtelifē” başlığı yer almaktadır. Fakat eserin içeriği genel olarak incelendiğinde yer yer ibtidā, tahallūs, talep, intihā ve dua bölümlerini andıran kısımlar yer almakla birlikte eserin tam manasıyla mektubun bölümlerini ihtiva eden bir münşeāt hususiyeti taşımayıp Türkçe elkāb örneklerini Farsça karşılıklarıyla sunan bir nevi elkāb risalesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu yüzden çalışmayı *Elkāb Risalesi* olarak adlandırmayı uygun gördük.

Eserin Dili

Eserin dilini incelediğimizde Eski Anadolu Türkçesi söz varlığı ve imla özellikleri ortaya çıkmaktadır. Bilindiği üzere, Eski Anadolu Türkçesine ait imla hususiyetlerinin birçoğu Osmanlı Türkçesine de tevarüs etmiştir. Örneğin “öldi” veya “oldı” (اولدی) olarak yazılıp “öldü” ya da “oldu” okunan, yine “idüb” (ایدوب) yazılmakla birlikte “edip” (ederek) biçiminde telaffuz edilen çok sayıda Osmanlıca sözcüğün varlığı herkesçe bilinmektedir. Bizim bu yazmada dikkatimizi çeken husus ise, bu saydığımız ve her Osmanlı Türkçesi metninde görülen Eski Anadolu Türkçesi mirası imlalardan başka, aşığı yukarı her varakta karşımıza çıkan arkaik birtakım unsurlar olmuştur. Eski Anadolu Türkçesinde sıklıkla kullanılmış olup hattā günümüzde Azerbaycan Türkçesinde de varlığını sürdüren, Osmanlı Türkçesi döneminde ise zamanla unutulup kullanımdan düşen bu ibarelerden bazıları metnimizde kendisine yer bulmuştur. Bu ibarelerin bazıları ve onların imlaları şöyledir:

yuğaru hürmetlü (بوخارو حرمتلو) (89 a), *vuķūf-ı ‘arza yetürmek ola* (وقوف عرضه بتورمک اولا) (84 b), *uca mertebelü* (اوجه مرتبه لو) (83 b), *kāmin tapucu* (کامن تاپوجی) (84 b), *yirine irişdürüp* (یرینه ایریشدورب) (92 b), *cihān düzgünlüsünü düzgünü* (جهان دوزگونلوسنک دوزگوننی) (86 b), *gökçelükde* (“gökçelükde” yazılmış) (کوکچلکده) (87 a), *çok dürişmedi* (چوق درشمدی) (87 b), *arılığ düzgünlü* (ارلیق دوزگونلو) (88 b), *vaşfdan yuğaru bilsün* (وصفدن بوخارو بیلسون) (88 b), *tizrek ahvāl ile* (تیزرک احواليله) (88 b), *kıyāmet günine den dutmuş olsun* (قیامت کوننه دن دتمش اولسون) (87 a), *haķıķat* (“be-*haķıķat*” yazılmış) *durağlu* (دوراخلو) (87 b), *iř bitürmek ile* (ایش بتورمک ايله) (87 a), *yürekli* (“yürekli” yazılmış) *beglerüñ ulusu* (بورکلولو بکلرنک اولوسی) (85 a), *yağsırağ vechle* (یجشی رقی) (85 a), *artuğ bař ağrısı virmedi* (ارتوق باش آđرسی ویرمدی) (85 b), *ķul oğşamağ ile* (قول اوخشمق ايله) (87 a), *selāmlar maĥabbet ķarıřuđlu* (سلاملر محبت قارشوقلو) (88 b), *‘azizrek keremlü* (عزیزرک کرملو) (91 b)

Risalenin müellifi ve yazım tarihiyle ilgili herhangi bir kayıt olmadığından, eserin hangi döneme ait olduğu hususunda kesin bir kanaate varamamakla birlikte yukarıda yer alan örneklerden doğrultusunda, eserin dil ve imla özelliklerinden hareketle, eserin Eski Anadolu Türkçesi (Eski Türkiye Türkçesi) yazı diline daha yakın olduğunu düşünmekteyiz.

Risalede yer alan başlıklar Farsça ve Türkçesiyle şunlardır:

ḥiṭāb be-pādišāh/pādišāha yazulan (83b-85a)

büyük kimselere yazulan (85a-85b)

ḥiṭāb-ı ḥavātīn/ ḥātunlara yazulan (85b-86a)

ḥiṭāb-ı emīr-zādegān/begler oğluna yazulan (86a-86b)

ḥiṭāb-ı ‘ālī-ḥazret/vezirlere yazulan (86b-87a)

ḥiṭāb-ı sādāt be-cenāb-ı siyādāt-me ‘abī/seyyidlere yazulan uca mertebelü inamlu (87a-87b)

ḥiṭāb-ı meşāyih/şeyhlere yazulan (87b-88a)

ḥiṭāb-ı ḳuzāt/ḳāḳılara yazulan (88a-88b)

ḥiṭāb-ı ‘ulemā-cenāb/‘ālimlere yazulan (88b-89a)

ḥiṭāb-ı ḥāciyān/ ḥācılara yazulan (89b-89b)

ḥiṭāb-ı ekābir/uca ḥazretlü (89a-89b)

ḥiṭāb-ı peder/atalara yazulan (89b-90a)

ḥiṭāb-ı mülāzım/nökerlere yazulan (90a-90a)

ḥiṭāb-ı māder/anaya yazulan (90a-90b)

ḥiṭāb-ı ḥāher (90b-90b)

ḥiṭāb-ı berāder-i küçek/kiçi ḳardaşa yazulan (90b-90b)

ḥiṭāb-ı berāder-i büzürg/ ulu ḳardaşa yazulan (91a-91b)

ḥiṭāb-ı ferzend/oğula yazulan (91b-91b)

Ḥiṭāb-ı maḥbüb/ maḥbūblara yazulan (91b-92a)

ḥiṭāb-ı kethudā/ kethudāya yazulan (92a-92a)

ḥiṭāb-ı kethudā-zāde/ kethudā oğlanlarına yazulan (92a-93a)

cevāb-ı diğeri/bir özge cevāb (93a-97a)

MetinBismi'llāhirrahmānirrahīm ve bihi nesta' in⁴

Şükr	hadsiz	ol hāzretlü pādişāh içündür			
Hamd ü sipās- 1	bī-қыās	mer hāzret-i pādişāhī-rā			
Ulular ulusu	cemī ^c maḥlūḳāta virendür ni ^c met	Ol hamı yaradılmış[a]	yoḡ yirden		
Celle [celā]lühü	ve 'amme ⁵ nevālühü ⁶	cemī ^c -i mevcūdāt-rā	ez-kem-i 'adem		
beyābān-ı elife gönderdi	olardan ādemlere	be-ḥil' at			
be-şahrā-yı vücūd firistād	ve zān cümle insān-rā	be-ḥil' at	ve leḳad keremnā benī Ādeme ⁷		
[83b] müşerref buyurdu	hadsiz selām	pāk rūḥına			
müşerref fermūd	ve dūrūd-i bī- қыās	be-ruḥ-ı muṭahhar			
Ḳalbi yaḡşı ıylü	dünyānuñ ḥ'ācesi	yaradılmış faḡrı			
ve ḳalb-i ⁸ mu' aṭṭar	ḥ'āce-i kāyināt	ve tafahḡur-i mevcūdāt	Muḡammed Muştafa şallallāhu	'aleyhi ve sellem	
Pādişāha Yazulan	hāzret-i	sultānıḡ sıḡımaḡlu			
Ḥiṭāb-ı pādişāh	hāzret-i	salṭanat-penāhī			
memleket ellü	Cem mertebelü	Ḥaḡḡkuñ gölgesi	uca mertebelü		
memleket- dest-gāhī	Cem-cāhī	zıllu'llāhī	'ālī-ḡāḡānī		
Süleymān mekānlu	dünyā alan	iḡlīm açan	şādıḡ arturan		
Süleymān- mekānī	ḡitī-sitānī	kişver-ḡüşāyī	ferāḡ-efzāyī		
kām bulan	ad bulan	felek-ḡadrlü	çarḡ-lengerlü		
kām-yāb	nām-yāb	sipihr-iḡtidār	gerdün-vaḡār		
kām-kār	cihān-ḡir	Behrām-tedbīr	dād-ḡüster	dīn-perver	
kām viren	dünyā dutan	Behrām-tedbīrlü	'adālet eyleyen	dīn besleyen	
[84a] gün	Cemşid taḡtlu ⁹	İskender	Feridün devletlü		

⁴ "Rahmān ve Rahīm olan Allah'ın adıyla. Yalnız O'ndan yardım dileriz.

⁵ Metinde "'amme" kelimesi "ḡamme" şeklinde yazılmıştır.

⁶ "O'nun şānı ne yücedir. O'nun lütuf ve ihsānı her şeyi kaplamıştır"

⁷ "Andolsun, biz insanoḡlunu şereflı kıldık" İsra/70.

⁸ Metinde "'ālib" şeklinde yazılmıştır.

bahtlı		heybetlü			
hürşid-baht	Cemşid-taht	İskender-şalâbet	Feridün-fer		
Cem buyruklı	cihân iyelerinin iyesi	devrân pâdişahlarının pâdişâhı			
Cem-fermân	şalâr-ı kâr-ı cihân	sultân-ı selâtin-i devrân			
‘âlimlerin sıgmacağı	Allâh Te‘âlânın rahmet gölgesi	eminlik döşegin döşeyen			
melâz ü melce-i ‘âlimiyân	sâye-i rahmet-i Raḥmân ¹⁰	Bâsıt-ı [e]mn ü emân			
‘adli ve ihsânı dağıdıcı	şâhlar şâhı ‘âlemlere	ılduz leşkerlü	uca bârgâhlu	cihân mutî‘ lü	
nâşir-i ‘adl ü ihsân	şehinşâh-ı ‘âlemiyan	encüm-sipâh	refî‘ -bârgâh	cihân ¹¹ -muṭâ‘	
Allâh ebedî itsün mülkini	sultânlığını	bağışlasun ‘âlemlere	ḥayrını ve yaḥşılığını		
Ḥalledallâhu Te‘âlâ mulkehu	ve sultânehu	ve efâzilu ‘ale’l- ‘âlemin	birruhu ve ihsânuhu		
kıyâmet günine degin	‘arz itmek vâcibdür	‘arzadan sonra	du‘ânun vazîfelerin		
ilâ-yevmi’d- dîn	vâcibu’l-‘arz ¹²	ba‘d ez-‘arz ¹³	vezâyif-i du‘âyî		
Devleti günleri	dâyim olsunlar	ḥaşmeti dâyim olsun			
devâm-ı devlet	eyyâm u kıvâm	ḥaşmet-i rûz- efzûn			
[84b] vuḳûf-ı ‘arza yetürmek ola	bir tariḳ dahı	du‘âcılığ vazîfelerinden ¹⁴ sonra vezâyifleri	şenâ-ḥânlığ ¹⁵ şerâyitlerinden sonra		
be-mevkıf-i ‘arz resânide mî-şevd	nev‘-i diğeri	ba‘d ez-tebliğ	ve şerâyit-i şenâ- ḥâni ¹⁶		
uca maḳâmlı ḥâdimlere ‘azîz-i ‘arza irişsin	bir tariḳ dahı	ḳulluḳ resmlerin ḳabûl idenden sonra			
be-‘izz-i ‘arz-ı ḥuddâm-ı ‘âlî- maḳâm mî- resâned	nev‘-i diğeri	ba‘d ez- teḳabbül-i merâsim-i ‘ubûdiyyet			

⁹ Metinde “bahtlı” şeklinde yazılmıştır.

¹⁰ Metinde “bürhân” şeklinde yazılmıştır.

¹¹ Metinde “cihât” yazılmıştır

¹² Metinde “farz” şeklinde yazılmıştır.

¹³ Metinde “ğarâz” şeklinde yazılmıştır.

¹⁴ Metinde “vazîfe” şeklinde yazılmıştır.

¹⁵ Metinde “ḥünlîğ” şeklinde yazılmıştır.

¹⁶ Metinde şenâ yerine şenâ yazılmıştır.

‘azîz-i ‘arza	kâmin tapucu	‘arza kıılır	bir tariğ dahı	fikrilen ‘âlem bezeyici	
be-‘izz-i ‘arz	nevvâb-ı kâmyâb	‘arza mî-dâred	nev‘-i diğere	be-re’y-i ‘âlem-ârây	
Müselmânlar sığmacağı	‘arza kıılır	buyruğları ucadur	bu kadar küstâhlık		
İslâm-melâzî	‘arza mî-dâred	ve’l-emru’l-a‘lâ	bedîn qadr küstâhî		
‘afv ile	bağmasunlar	bile olur	bu küstâhlığa ¹⁷	‘ayb buyurmasunlar	
be-‘afv	u iğmâz	me’mül-est	bedîn küstâhî	‘ayb ne-fermânîd	
çok uzadup gitmedi	uca gölgesi	‘âle[m]leriñ başı üzerine	ebedî kalmış olsun		
ziyâde itnâb ne-girift	zıll-ı ‘âlî	ber-mefâriğ-i ‘âlemiyân	ebeden muğalled ü mü’eyyed bād		
Qullar iyesi haqqıçün	Peyğamber evlâdı haqqıçün				
be-haqq-ı Rabbi’l-‘ibâd	be-Muhammed ve ‘âlihi’l-emcâd	[...] ve’s-şâbiru bi-hürmeti’l-Muhtârî ve Haydari’l-Kerrâr			
[85a] Büyük Kimselere Yazulan	uca mertebelü	devleti ulu			
	‘âlî-ce[n]âb	imâret-me’âb			
sa‘âdet kesblü ¹⁸	ulu nisbetlü	ulu beg	keremlü		
devlet-me’âb ¹⁹ sa‘âdet iktisâb	celâlet-intisâb	emîr-i a‘zam	ekrem		
‘adül	yürekli ²⁰ begleriñ ulusu	bu zamân içre hâş kıılınmış	Allâh bağışlayıcı		
a‘del	eşca‘	‘umdetü’l-ümerâi’l-‘izâm fi’z-zamâni’l-muhtaşş	bi-‘avâtıfi’r-Rahmân		
ulu devletiñ iyesi	hükümetiñ dahı	dünyânuñ dîniñ dahı	ebedî olsun devleti günleri	sa‘âdetiñ dahı	
celâlü’d-devle	ve bi-hükümeti ²²	ve’d-dünyâ ve’d-dîn	hâlede eyyâme devletihi	ve sa‘âdetihi-râ	
selâmlar	ihlâş-ı rûz günlü	doğruluk nişanlı du‘âlar	tuhfelendürüp ve hediyeledürüp		
teslimât	muğaleşat-şi‘âr	da‘avât-ı muşâdaqat-âşâr	müthaf ü mühdâ dâşte		
ümmîd oldur ki ‘arza ey[le]dükde	qabûl buyursunlar	tevfîk bulmaq	yağşırak vechle		

¹⁷ Metinde “küstâhlıya” şeklinde yazılmıştır.

¹⁸ Metinde yanlışlıkla “kesenlü” yazılmıştır.

¹⁹ Metinde “mebâb” yazılmıştır.

²⁰ Metinde yanlışlıkla “yürekli” yazılmıştır.

²¹ Metinde yanlışlıkla “el-emr” yazılmıştır.

²² Metinde “bi-hikmeti” şeklinde yazılmıştır.

ümmîd ki der- maḥall-i ‘arz	ḳabûl fermânîd	tevfiḳ-i müläḳât	ber-vech-i aḥsen	
eymen ²³ ṭarîḳ ile	muḳadder olsun	kapu öpmeginüñ irişdür resminden soñra	‘azîz ‘arza	
ve ṭarîḳ-i eymen	muḳadder bâd	ba‘d ez-tebliḡ-i merâsim-i ‘atabe-bûsî	be-‘izz-i ‘arz	
uca mertebelü	devlet-me’âblu	sa‘âdet-menâblu	kâmil devletlü	kâmil sa‘âdetlü
‘âl[î]-ḥâzret	devlet-me’âb	sa‘âdet-menâb	kemâ[l]ü‘d- devlet	ve’s-sa‘âdet
[85b] ḥükümetinüñ daḡı	ḥaşmetinüñ daḡı	dünyânuñ ve dînuñ daḡı	zâyil olmasun devletinüñ günleri	
ve‘l- ḥükümet ²⁴	ve‘l-ḥaşmet ²⁵	ve‘d-dünyâ ve‘d- dîn	lâ-zâlet eyyâmu devletihi	
sa‘âdetinüñ daḡı	ḥükümetinüñ daḡı	‘arza virür	Bir ṭarîḳ daḡı	Du‘âcılık vazîfelerinden soñra
ve sa‘âdetihi	ve ḥükümetihi	‘arza mi-dâred	Nev‘-i diġer	Ba‘d ez-tebliḡ-i vezâyif
döşek dölek öpmek	devletinüñ du‘âsin	‘ömrinüñ uzunluġın		
bisâṭ-pûsî	ve du‘â-[y]ı devâm-ı devlet	ve cân-dirâzî		
uca ḥâzretlüye ‘azîz ‘arza	arḡam	ümmîdim	Allâh ebedî ḳılsun ucalıġını	
Be-‘izz-i ‘arz- ı ‘âlî-ḥâzret	istizhârî	ümmîdgâhî	Allâhu yuḡallidu celâlehu‘l-‘âlî	
devletinüñ	ḥükümetinüñ	‘azîzliġinüñ daḡı devletinüñ daḡı	irişdüre	
nizâme devletihi ²⁶	ve ḥükümetihi ²⁷	ve‘l-‘izz-i ve‘l- iḳbâl	mî-resâned	
devleti ebedî olsun	buyruġı ucadur	artuḡ baş aġrısı virmedi	devlet ebedî olsun	
devlet müstedâm bâd	emruküm a‘lâ	be-zevâyid-i taşdı ²⁸ ne- nümüd	devlet muḡalled bâd	
Ḥâtulnara yazılan	‘işmet-me’âblu ḥâzret	pâk mertebelüye		
Ḥiṭâb-ı Ḥavâtîn	be-cenâb-ı ‘işmet-me’âb	‘afvet-menâb		
Ulu ḥâzun	‘avretler ḥürmetlûsine	ḥâzunlarınuñ daḡı		
Ḥavâtîn-i ²⁹	bânü-yı ³⁰ kirâm-ı	ve‘l-ḥavâtîn		

²³Metinde “emîn” şeklinde yazılmıştır.

²⁴Metinde “ve‘l-ḥükümetihi” şeklinde yazılmıştır.

²⁵Metinde “ve‘l-ḥaşmetihi” şeklinde yazılmıştır.

²⁶Metinde “nizâme‘d-devletihi” şeklinde yazılmıştır.

²⁷Metinde “ve‘l-ḥükümetihi” şeklinde yazılmıştır.

²⁸Metinde “taşdıġ” şeklinde yazılmıştır.

‘azīm	seyyidü’n-nisā			
[86a] Ebedī olsun pāklığı	ebedī olsun pāklığı	muhlışāne selāmlar		
Hallede ‘işmeten	ve dāmet ‘afvethā-rā	teslīmāt-ı ³¹ muḥ[l]iṣāt		
Doğrı hıdmetler	irişmiş gönderildi	Kerem ile kabūl ede		
Ve hıdemāt-ı şādıkāne	iblāg u irsāl dāšte	Be-kerem kabūl fermānīd		
pāklık perdesinde kalsun	Begler oğlına Yazulan	Devletlü me’āblu ḥazrete		
der-perde-i ‘işmet be-māned	Hıttāb-ı Emīr-zādegā[n]	Cenāb-ı devlet-me’āb		
sa’ādet hūnerlü	ulu beg oğlına	keremlü	ulu	ulu begleroghı
sa’ādet-kıbāb	emīrzāde-i ‘azīm	ekrem	efḥam	netīcetü’l-ümerā
‘ālem içre	şerif sa’ādetlü		çok du‘ālar	
fi’l-‘ālem	şer[īf]ü’s-sa’ādet	ve’d-dünyā ve’d-dīn-rā	da‘avāt-ı mevūr	
sansız selām	irişdirdük	şerif-i ḥuzūrına müştāk bilsün		
ve taḥıyyāt-ı nā-maḥşūr	iblāg u irsāl dāšte	müştāk-ı ḥuzūr-ı şerif	dāned	
ḥayırlu sa’ādet	vaşlına irmeklik yaḥşı vechle ḥāşıl olsun			
neyl-i sa’ādet	muvāşalat ber-vech-i aḥsen muḥaşşal bād			
	lāzım kulluḳ	‘azīz-i ḥayr oldur ki		
ba’d ez-‘arz	levāzım-ı bendegī	‘izz-i inhā ān ki	çün ḥāl bedīn minvāl būd	
		‘azīz-i ḥayr oldur ki	çün ḥāl bu tür idi	
[86b] çok uzatmadı	devletinūn çiçegi açılmış	Vezīrlere Yazulan		
ziyāde itnāb ne-nümūd	şükūfe-i devlet şükūfte bād	Hıttāb-ı ‘ālī-ḥazret		
Vezīr sığınacağlu	yuḥaru ellü	‘İsā-nefslü	uca mertebelü	

²⁹ Metinde “Hānden” şeklinde yazılmıştır.

³⁰ Metinde “تانوی” şeklinde yazılmıştır.

³¹ Metinde “selemāt” şeklinde yazılmıştır.

Vezâret-penâh	şadâret-destgâh	Mesîh-dem		
Âşaf şıfâtlı ³²	ferište zâtlu	cihân düzgünlisinün düzgünü		
Âşaf-şifât	melekü'z-zât	nâzım-ı cihân		
devrânun haseb ve neseblüsi	mülkinün çerâg[ı]	devletinün dağı	dînün dağı	
aşseb u enseb- i devrân	sirâcü'l-mülk	ve'd-devlet	ve'd-dîn	
Uca kılsun Allâh yir ile gök arasında sinânımı	uca kılsun çoşa			
‘ale’llâhi te‘âlâ fi’t- tâ’[i]feyn sinânehu	ve refe‘a fevka’l- ferdi mekânehu			
çok çok du‘âlar	arı arı selâmlar	tuhfelendürüp		
da‘avât-ı vâfiyât	ve tahiyât-ı zâkiyât	müthaf ü mühdâ dâşte		
mekâneti üste	hayr-ı sa‘âdet-i vuşlata	yaşsırağ vechle muqadder olsun		
qâbızu’n-nür şinâsend	neyl-i sa‘âdet-i muvâşalat	ber-vech-i ahsen muqadder bād		
ba‘demâ be- mülâzemet-i şerîf	‘arza mî-reved	vâcibü'l-‘arz	ba‘d ez-‘arz-ı şenâ-ğ‘ânî	
şerîf kulluqlarına mundan şoñra	‘arza gider	‘arzinun vâcibliği	‘arzadan şoñra	
[87a] şerîf kulluqlarına	uca maqâmlu	aqam	ümmîd oldur ki	güneşgillü
be- mülâzemet-i şerîf	‘âlî-maqâm	mahdümü	ümmîdgâhî	şemsen
kâmillükde	gökçeklükde ³³	‘arza kıllur	ümmîd oldur ki	kul oşşamağ ile
ve kemâlen	ve ziyâ[en] ve cemâlen	‘arza mî-dâred	ümmîd ki	bende-nüvâzî nümüd
iş bitürmek ile	dirîğ buyurma	artuqluğ ile kazanmadı kademîn	uca gölgesi	
ve muhim-sâzî	dirîğ ne-fermânîd	be-zevâyid-i iğdâm ne-nümüd	sâye-i ‘âlî	
‘âlem ehlinün baş üzerine	kıyâmet günine dek dutmuş olsun			

³² Metinde “Âşaf ve şıfâtlı” yazılmıştır.

³³ Metinde “gökçelükde” şeklinde yazılmıştır.

ber-mefāriḳ-1 ‘ālemiyān	ilā-yevmi’l- ḳıyāmet mebsūt bād			
Seyyidlere³⁴ yazulan uca mertebelü inamlu	teğābet menāblu	rāzī olunmuş		
Ḥiṭāb-1 Sādāt be-cenāb-1 siyādāt- me’ābī	teğābet menābī ³⁵	murtażā		
uca olmuş milletinüñ gün[i]	sa’ ādetiniñ daḫı	dünyanuñ ve dīnün daḫı		
mu’azzam mükerrem şemsü’l-millet	ve’s-sa’ ādet ³⁶	ve’d-dünyā ve’d- dīn		
ebedī ḳılsun Allāh mübāreklik ile	sa’ ādetiniñ daḫı	yaḫşı saḫlanıcu		
edāmallāhu te’ālā meyāmine siyādetihi	ve[s]-sa’ ādet	muḫliş-i nīgū- ḫ’āḫ		
çoḫ du’ālar	arı arı selāmlar	iblāḡ ḳılur irişdürmek ile		
da’ avāt-1 vāfiyāt	ve taḫıyyāt-1 zākiyāt	iblāḡ u irsāl mī- gerdāned		
[87b] cān ile cihān ³⁷ ile	ḫuzūr-1 şerīf-i müştāḡ	olmuş olur		
Be-cān u cihān	müştāḡ-1 ḫuzūr	şerīf būd	ve mī-bāşed	
bulmaḡ sa’ ādetlü	vuşlata	yaḫşı ṭarīḡ ile		müyesser olsun
yāft-1 sa’ ādet	muvāşalat	ber-vech-i aḫsen	ve nehc-i eyem	muyesser bād
‘arza şenā itdükden	nūrluguñ ile	ḫaber oldur ki	çoḫ dürişmedi	
ba’ d ez-‘ arz-1 şenā-rā	berā-yı munīr-i enver	anhā ān ki	fulān ziyādet nīgū ne-şod	
kāmranlığı	iki cihānıñ			
kāmranī	dü-cihān be-kām			
Şeyḫlere Yazulan				
Ḥiṭāb-1 Meşāyiḡ				
Uca mertebelü	yol göstericidür	ḫaḳīḳat ³⁸ duraḫlu	keremlü nişāblu	

³⁴ Metinde “Seyyidelere” şeklinde yazılmıştır.

³⁵ Metinde “mebābī” şeklinde yazılmıştır.

³⁶ Metinde “الدمادة” şeklinde yanlış yazılmıştır.

³⁷ Metinde “جمان” şeklinde yanlış yazılmıştır.

‘Ālī-cenāb	hidāyet-me’āb	ḥaḳīkat-menāb	kerāmet-niṣāb	
velāyet kesblü	şeyḫler şeyḫi	Ulu meşāyihlerinüñ başı		
velāyet-iktisāb	şeyḫü’ş-şuyūḫ	iftihārü’l- meşāyihî’l-‘ izām		
milletinüñ yardımcısı	perhiz eyleyenlerinüñ	kerāmeti dāyım olsun	ķulluķ	ḫıdmetķarlık
ġıyāşü’l-millet	ve’t-taķvā ve’d- dīn	dāmet kerāmetuhu	bendegī	ve ḫıdemāt
muḫıbbāne	ez-farṭ-ı maḫabbet	ve muḫaşşıl-ı irādet	mübelliġ dāşte	
maḫabbetlü	maḫabbet cihetinden	ḫāmī irādet ile	mübelliġ olmış	
[88a] niyāzmendlik	şerīf elin öpmek yirine	ġālib bilsün		
niyāzmendī	be-idrāk-i şerīf-i dest-būs	ġālib dāned		
sa’ ādet uġraşmaķ	vuşlat bulmaķ	āsān vechle müyesser olsun	ķulluķ vażifesinden şoñra	
tevfīķ-i sa’ ādet	muvāşalat	ber-vech-i ekber müyesser bād	ba’ d ez-vezāyif- i ‘ubūdet	
nūr lu fıkr oldur ki	irşād gölgesi	dāyım olsun		
ānhā ān ki	sāye-i irşād	ber-devām bād		
Ķādılara Yazulan				
Ķıtab-ı Ķuzāt				
Uca ḫazretlü	şerī’ at sığınaglu	ṭarīķat menāblu	ķādıların fahrı	
‘Ālī-cenāb	şerī’ at-menāb	ṭarīķat-me’āb	iftihārü’l-ķuzāt	
celālinüñ ḫarāmınun arıdıcı	milletinüñ diregi	şerī’ atinüñ daḫı	dünyānun ve dīnün daḫı	
mümeyyizü’l- celāl ve’l- ḫarām	‘imādü’l-millet	ve’ş-şerī’ at	ve’d-dünyā ve’d-dīn	
Allāh artursun	sa’ ādetini	şerī’ atinüñ daḫı	miñ miñ selāmlar	
zāda’llāhu Te’ālā	sa’ ādetehu	ve şerī’ atehu-rā ³⁹	ulūf-i teslimāt	
tür tür kulluķlar	ıblāġ ü irşāl yıtürdük	ümmid oldur ki	şerīf muṭāla’ a maḫallinde	
şunūf-ı ḫıdemāt	mübellaġ vü müressel dāşte	ümmid ki	der-maḫall-i muṭāla’ a-i şerīf	

³⁸ Metinde “بحقیقت” şeklinde yanlış yazılmıştır.

³⁹ Yapı olarak yanlış bir ifadedir. Zira Arapça dilbilgisi kuralına göre sonuna zamir-i muttasıl gelen kelime zamir anlamıyla birlikte belirtme anlamına da sahiptir. Arapça belirtme anlamı mevcut iken buna bir de Farsça را eki eklenmiştir. Doğru şekli شریعته olmalıdır.

qabul fermayend	devlet-i mülakāt ki	ehemm-i mühimmātest		
qabul buyursunlar	devletlü uğraşmak ki	yigrek işlerdür		
[88b] Yaşşı vechle müyesser olsun	du‘ā itdükden sonra	şerī‘ at sığınahlu		
ber-vech-i isr müyesser bād	ba‘d ez-ref‘-i du‘ā	şerī‘ at-penāhī		
‘arza oldur ki	şerī‘ atinüñ gölgesi hemişe	kıyāmet günine degin	çekilmiş olsun	
‘arza mī-reved	fülān zılāl-i şerī‘ at	ebeden ilā-yevmi‘-l-ḥulūd	memdūd bād	
‘Ālimlere Yazulan	fazīlet inamlu	arılığ düzgünlü		
Ḥitāb-ı ‘Ulemā-cenāb	fezāyil-me‘āb	taqvā-şī‘ār		
ulu molla keremlü	‘ālimlerinüñ büyügi	fāzıllarınuñ dağı	ümmeť içre	dāyim olsun fāzıllığı
mevlānā a‘zam-ı ekrem	kıdvetü‘l-‘ulemā	ve‘l-fuzalā	beyne‘l-ümem	dāmet fezāyiluhu
selāmlar maḥabbet qarışuqlu	dostluğ isteyici			
teslīmāt-ı maḥabbet-āmiz	ve taḥiyyāt-ı meveddet-engiz			
tuhfelendürüp	ḥayırlu sa‘ādetlü	uğraşmağı	anuñ didār-ı mübarekine	
müthaf ü mühdā dāšte	neyl-i sa‘ādet	mülakāt	be-liqā-i mübarek	
vaşfdan yuḥaru bilsün	uğraşmak	tizrek aḥvāl ile		
fevqa‘l-vaşf şināsed	mülakāt	‘alā-esra‘i‘l-ḥāl		
rūzī bād	ba‘d ez-şerāyiḥ-i	du‘ā-gū ber-	‘izz ānhā ān ki	eyyām-ı fazīlet ber-devām bād
kısmet olsun	du‘ā şartların	getürdükden sonra		artuḥluğ dāyim olsun
[89a] Ḥācılara Yazulan				
Ḥitāb-ı Ḥāciyān				
Uca mertebelü behişt me‘āblu	sa‘ādet kesblü	ḥācılarınıñ faḥretlisi		
Be-cenāb-ı cennet-me‘āb	sa‘ādet iktisāb	iftihārü‘l-ḥuccāc	ve‘l-ḥarameyn kehve‘z-zevāyid	
		çok çok selām		
Beytu‘llāhi‘l-ḥarām	Ḍa‘afa‘llāhu ecrehu-rā	vüfūr-ı teslīmāt		

tuḥfelendürüp	müşâhlik gâlib	devletinüñ ḥâşıl olmağı		
müḥaf dâšte	iştîyâk-ı gâlib şinâsend	ḥuşul-i devlet		
uğraşmak	yaḥşî vechle	muḳadder olsun	selâmdan soñra	
mülâkât	ber-vech-i aḥsen	muḳadder bâd	ba‘d ez-selâm	
i‘lâm-ı rây-ı şerîf müyesserdür ki	fülân ber-devlet	ber-devâm bâd		
Uca Ḥâzretlü		yuḡaru ḥürmetlü	keremlü	zamânın faḡâretlüsi beglerinüñ daḡı
Ḥiṭâb-ı Ekâbir	Me‘âlî-me‘âb	şadr-ı muḡterem	ü mükerrerem	mefḡarü‘d-devr ve‘l-a‘yân
iftihârü‘l-ekâbir	fi‘z-zamân	lâ-zâlet devlet[uhu]	ve‘d-dîn	
ekâbirlerinüñ faḡrı	zamâne içre	zâyil olmasun devleti	dîni ebedî olsun	
[89b]	uca günleri	sözsüz selâm	iḡlâşî cihetinden	
Ebbedet eyyâmu	ma‘âlîye-râ	selâm-ı mâ-lâ-kelem	ez-farṭ-ı iḡlâş	
kemâl-i yegânelikden	ḡayırlu sa‘âdetine uğraşmak	tîz[r]ek ḡâşıl olsun		
ve kemâl-i ittiḡâd mühdâ dâšte	neyl-i sa‘âdet-i mülâkât	be-züdü muḡaşşal bâd		
mundan	memleket bezeyici fikrine ḡayr oldur ki	çün ḡamı ḡapuda		
ba‘demâ	ânhâ rây-ı memleket-ârâyân ki	çün be-heme-i ebvâb		
‘aḡıllu kâmidür	artuḡ te‘kîd ile gitmedi	‘ömr ü devlet[i] ebedî olsun		
a‘ḡal ü ekmelend	ziyâdet-i te‘kîd ne-reft	‘ömr ü devlet müstedâm bâd		
Atalara Yazulan	Uca Ḥâzretlü	sa‘âdet ḡünerlü	aḡam	
Ḥiṭâb-ı Peder	Rif‘at-Me‘âbî	sa‘âdet-ḡıbâbî	maḡdümü	
Ümmîdüm	[Veliyyü‘n-ni‘am]ım	Allâh te‘âlâ çeksün uca gölgesine	ḡulluḡ	elini öpmeklik
ümmîdgâhî	veliyyü‘n ⁴⁰ -ni‘am	medda‘llâhu zılâlehu‘l-‘âlî-râ	bendeḡî	ve dest-büsî
tuḥfelendürüp	bu devletinüñ isteyici ḡulından	ḡabül buyurulna		
müḥaf dâšte	ez-în bende-i	ḡabül fermâyend		

⁴⁰ Metinde *velî* kelimesi “والى” şeklinde yanlış yazılmıştır.

	devlet-ḥ̄āh			
ba' demā be- mülāzemet	‘arza mī-reved	fūlān sāye-i devlet peyveste bād		
mundan soñra kulluḡuñuza	‘arza kıılır	fūlān devletinüñ ebedī olsun		
[90a] Nökere Yazulan	ḡaşlarınuñ inamlusı	fūlān aḡa		yaḡşı yardımılığı eyle ḡaş
Ḥiṡāb-ı Mülāzım	mu‘ temedü’l- ḡavāş			be-‘ ināyet-i maḡşuş geşte
i‘ lām oldur ki				
i‘ lām ān ki				
Ataya ve ‘Amūya ve Üstāda Yazulan	ata ḡazretleri	aḡam sığınacaḡım şefḡatlı		
Ḥiṡāb-ı Peder ü ‘Amū vü Üstād	Cenāb-ı ebū-yı me’āb	maḡdūmī melāzī istizḡarī mülāṡafet		
raḡmet ellü	Allāh te‘ ālā ḡeksün uca ḡölgesine kulluḡ			
ve merḡamet destḡāh	Medda’llāhu zılālehu’l-‘ ālī-rā bendegī			
dest-būsi	ez-rūy-ı kerem	ḡabūl buyursunlar	uḡraşmaḡ	
ve dest-būsi	ez-r[ū]y-ı kerem	ḡabūl fermānid	mülāḡāt	
yaḡşı vechle	rūzī olsun	i‘ lām oldur ki	uca ḡölgesi dāyim olsun	
be-ḡübter vech	rūzī bād	ba‘ demā i‘ lām ānki	fūlān zılāle’l-‘ ālī ber-devām bād	
Ḥiṡāb-ı Māder	‘ işmet-me’āb	sebze-i şāliḡa		
Anaya Yazulan	‘ işmet me’āblu	ürlü şāliḡa		
[90b] dāyim olsun pākliği	du‘ ālar ḡoḡ ḡoḡ	arı arı selāmlar		
dāmet ‘ işmetehā ve ‘ iffetehā	da‘ avāt-ı vāfiyāt	ve taḡiyyāt-ı zākiyyāt		
irişdürün	müşṡāḡlık	dīdār-ı mübārekine anıñ		
ibläḡ u irsāl dāşte	ārzūmendī	be-dīdār-ı mübārekeş		
ḡoḡdur ḡadden		yaḡşı vechle	müyesser olsun	
ziyāde ez-ḡadd ü ‘ addest	ümmīd ki	be-ḡübter vech	müyesser bād	
mundan soñra	‘ işmet perdesinde	ebedī ḡalsun		
ba‘ demā i‘ lām ān ki	der-perde-i ‘ işmet	ebeden muḡalled bād		
	azīz ḡabābluya	şefḡatlıye	maḡabbetliye	‘ işmeti ziyāde olsun
Ḥiṡāb-ı Ḥāher	hemşire-i ‘ azīze	müşfiḡa	mihribān	zīdet ‘ işmetehā be- mā bād
Kiçi Ḳardaşa	kardaşum ‘ azizüm	‘ azizlü	yaḡşı ḡāşiyetlü	begenilmiş

Yazulan	keremlü 'ākıllu			işlü
Hiṭâb-ı Birâder-i Kûçek	eḫü-yi 'azîzî ekrem-i erşedi	ercümeni	nîkû-ḫıṣâl	pesende-fi'âl fülân
[91a] bir tariḫ daḫı		cân gönül ile berâber ḫardaş	oldur ki	vaşf eylemek
Nev'-i diġer	diġer berâder	birâder-i dil ü cân	ân ki	û-râ be-vaşf
ḫâcet yoḫdur	Allâh uzun eylesün 'ömrini	anuñ 'ömr ü devleti[ni]	artmaḫda olsun	
ḫâcet nîst	ṭavvelallâhu 'umrehu-râ çeşm-bûs resânide	'ömr ü devleteş	der-teraḫḫî bād	
Ulu ḫardaşa Yazulan	Uca Ḥazretlü ḫardaşa	sa'âdet hünerlü	mübârekligi artuḫ olsun	
Hiṭâb-ı Birâder-i Büzürg	Cenâb-ı Eḫü-yı me'âb	sa'âdet-ḫıbâb	fülân zîdet meyâmin-i sa'âdet	
selâmlar	çok çok	ḫadsiz du'âlar	irişdürüñ	
teslîmât	firāvân	ve da' avât-ı bî-pâyân	müressel gerdânide	
ḫuzûrına müştâḫ	bilsün	irişmek		
müştâḫ-ı ḫuzûr	şinâsed	mülâḫât		
'an-ḫarîbde	muḫadder olsun	ḫaber oldur ki	'ömr ü devleti murâdinca olsun	
'ammâ ḫarîñ	muḫadder bād	ba'demâ i'âm ân ki	'ömr ü devlet be-kâm bād	
[91b] Oġula Yazulan	'azîzrek keremlü	gönül baġı	devletlü	göz ışıḫı
Hiṭâb-ı Ferzend	'izz-i ekrem	dil-bend	devletmend	nûr-dîde
gögüs şâdlıḫı	gönül râḫat[lıġı]	cânüñ daḫı	gözbebegi	
ve sürür-i sine	ve râḫat-dil	ü cân	ve ḫurretü'l-'uyûñ	
gönül yimiş[i]	uca dîñüñ	'ömr[i] uzun olsun	selâmlar	daḫı göz öpmek
şemeretü'l-fu'âd	'âli'd-dîñ	ṭâle 'ömrehu-râ	selâm	çeşm-bûs resânide
'arz maḫallinde	ḫabûl ḫılsuñlar			
der-maḫall-i 'arz	ḫabûl fermânîd			
Maḫbûblara Yazulan	maḫdûm ḫazretlü	kerem maḫdûm	sevilmîş	raġbetlü
Hiṭâb-ı Maḫbûb	ḫidemât-ı ḫazret	maḫdûm-ı kerîm	maḫbûb	ve mergûb
ḫürmetlü	şefḫatlü	maḫabbetlü	cânınüñ gönlinüñ yoldaşı	
muḫterem	ve müşfiḫ	ve miḫribân	ve mûnis-i dil ü cân	
	gönül oḫşayıcı	himmeteş yâr		
bâr u dîvâr-ı demsâz	dil-nüvâz	enîs-i dil-i ġam-dîde		
[92a] ġamlu	sitemlü cânmuñ	sansız selâm	bu ḫarârsız ḫuldan	ḫabûl

gönlünün yoldaşı	himmət yetişeni			buyursunlar.
ve celīs-i cān	sitem-resende	taḥiyāt-ı bī-şümār	ez-bende-i bī-ḳarār	ḳabūl fermūde.
Kethudāya Yazulan	ḥürmetlü kethudā ⁴¹	keremlü	filān kethudā	ḳadri artsun
Ḥiṭāb-ı Kethudā	kethudā-yı muḥterem	ve be-kerem	kethudā fülān	zīdet ḳadr-rā
selām ile ḥāş ḳılmış.				
selām-ı maḥşüş geşte.				
Kethudā Oğlanlarına Yazulan	keremlü	ḥürmetlü	Allāh ḳulı	ucalıḡı dāyım olsun
Ḥiṭāb-ı Kethudā-zāde	mükerrem	ü muḥterem	‘ Abdullāh	dāmet ‘ ulüv-rā muḥalled
nīkī nīkī du‘ ālar	selāmlar	irişdürün		
da‘ avāt	ü teslīmāt	resānide		
ḥazretiñize müştāḳ bilesiz	devleti öz murā[d]ınca olsun	kitābeti		
müştāḳ-ı ḥuzūr şināsed	devlet ber-ḥaseb-i merām bād	mektüb		
raḡbetlü merḡüb	şerīf ḥazretlüye şerīf-i ḥazret	aḳam maḥdümī	Rabbim Ḥudāvendigārī	
[92b] kirām düzgünlükler	bu maḥabbetlüye	irişdi	öpdi	
mekremet-şi‘ āri	bedīn-i maḥabbet	resīde	būsīde	
cihān görüci gözlerine	sürtdi	ululuḡ vaẓīfelerin	yirine irişdürüp	
ve ber-dīde-i cihān-bīn	mālīd	ve vezāyif-i ta‘ zīm	be-taḳdīm resānide	
anıñ maẓmūnına	ḥaberdārılıḡ oldu	iki onca		
ve ber-maẓmū[n]-ı ān	ıttılā‘ ḥāşıl şüd	be-aşfaḡ		
miñ miñ ve ālāf	selāmlar teslīmāt	iḥlāş düzgünlü iḥlāş-şi‘ ār		
ḥāliş eşerlücek ⁴²	her ḥarfiniñ ḳarşusına	ol mehden tuḥfelendürüp		
ve meddahāt-i muḥālešet-āşār	der-muḳābil-i her ḥarfī	ez-ān müḥtaf dāşte		
ārzümendlik	ḳulluḡına	ḥadden yuḥarudur		
ārzümendī	be-mülāzemet	ḥuzūr-ı fevḳa’l-ḥaddest		
işāretler ki	buyurmuşlardı	ḳādir olduḡça		
işāreī ki	fermūd būdend	ḥasbe’l-imkāñ		
[93a] yirine	Allāh ḳoysa	Dāyım ḳul oḡşayıcı		

⁴¹ Metinde “kedḥudā” şeklinde yazılmıştır.

⁴² Metinde “eşer” yerine “eşer” yazılmış.

yitirecekdür		olsun.		
be-taḳdīm resānīde	ḥāhed ⁴³ šā'e [i]nšāllāhu te'ālā	Hemīşe bende-nüvāz būd başed.		
her işler ki	buyursunlar ki	aña durub ayağ basura	yirine yitirelüm	
mühimmāt ki būd başed	rücū' nümāyend ki	be-dān kıyām aḳdām nümūd	be-taḳdīm resānīde	
Bir özge cevāb	şerīf 'ivażlı	laṭīf laṭīf		
Cevāb-ı diğer	müfāvaza-i şerīf	ve mülātafe-i laṭīf		
O'ālīniñ cānibinden	vārid olmuş idi	[şerefli] sā' atlerde ⁴⁴		
ez-cānib-i ān 'ālī	vārid şüde būd	ve şeref-i sā' āt		
mübārek vaḳitlerde	bu devlet isteyici iri[ş]di	öpdi	göz üzerine koydı	
ve eyemen-i evḳāt	bedīn devlet-ḥāh resīd	ve būsīd	ve ber-dīde nihāde şüd	
tür tür şādliḡ	yüz gösterdi	anuñ mażmūnına		
ve envā' -1 ḥurremī	rüy-nümūde	ber-mażmūn-ı ān		
muṭṭalı' oldı	şerīf zātınıñ selāmetliḡi idi	tür tür şādliḡ		
'ıṭṭilā' üftāde	ber-selāmet-i zāt-ı şerīf būd	envā' -1 behcet		
[93b] yüz gösterdi	şādliḡ kısmethāsı	el virdi	niki niki du' acılıḡlar	
rüy nümūd	ve aḳsām-ı şādmānī	dest dād	eż' āf-ı bedāyi'	
ögmekler ki	ḥādimāne kulluḡlar	iblaḡ u irsāl olındı		
da' avāt ü medaḡāt	ḥāmāt-ı ḥādimāne	iblaḡ u irsāl gerdānīde		
sa' ādetlü uḡraşmaḡ	tizrek aḡvāl ile	rūzī olsun	gāh gāh	
sa' ādet-i mülāḳāt	'alā-esra' i' ⁴⁵ -ḡāl	rūzī bād	ve gāhī	
işler buyurmaḡ ile	faḡāretlü başımız	uca eyleyeler		
be-rücū' -i ḡidemāt	mefḡar-i ser-efrāz	gerdānend ki		
olardan özge	sıḡınaḡımız yoḡdur	'aceb olardan ki ḡayli müddet		
be-ḡayr ez-işāñ	melāzī nīst	ve 'aceb ez-işāñ ki müddet-i medīd		
ıraḡ zamān oldı ki	öbiriniñ aḡvālınıñ niceliḡi	Bu cānib ma' lüm itmediler		
ve aḡd-i ba' īd şüd ki keyfiyet-i	aḡvāl-i encām-rā ⁴⁶ ma' lüm	be-ān-cānib		
māni' ler ḡayr ola	pes geṡtik ḡilāfınca	ḡālleriniñ niṡün		
ne-gerdānīd māni' bād	pes ber-ḡilāf ḡüzeşte	keyfiyet-i ḡālāt		
Nice taḡḡıḡ	yazup	evvelinden āḡirine		

⁴³ Metinde “ḥāhed” şeklinde yazılmıştır.

⁴⁴ Metinde “sa' ādetlerde” şeklinde yazılmıştır.

⁴⁵ Metinde “esra' i” şeklinde gelmiştir.

⁴⁶ Metinde “encām-rā” şeklinde gelmiştir.

		degin		
āncāy-rā kemā hüve ḥaḳḳuhu	ḳalem nümüden	evvelehü ilā-āhirihi		
[94a] göndersünler	gönül ḳarār dutmağa sebep ola			
irsāl dārend ki	mücib-i iṭmīnān	ḥāṭır gerded		
o da‘ vī ki	fūlanuñ aralarında	var idi	Eger ol yirde	
ve müdāva‘ at	ki fīmā-beyn	fūlān būd	Eger der-ān	
ḳarār dutmasa	ḡanīmeleri	birbirine ḳoşurt		
velā fayşal ne- şevēd	ḥuşmān-rā	be-ittifaḳ hem-dīger		
bu yire göndersünler	pādişāh ḳādısına	ulu maḥkemeye	ḥāzır olsunlar	
revāne īn-cānib nümāyend	be-dāru‘l-ḳudāt	be-maḥkeme-i	a‘ lā ḥāzır şevēd	
Uca taḥtınuñ ayaḡma	ḥāzır geleler	Pādişāh ordusına		
Be-pāye-i serāyir-i a‘ lā	ḥāzırend	Müteveccih-i ordu-yı hümā[y]ün		
‘arz yitüre	Ḥisāb ḥükmince	‘amel eylesünler		
be-‘arz resāned	Bi-ḥasebi‘l-ḥüküm	‘amel nümāyend	be-her çī ḥüküm şevēd her be-her çī	
Nice ki işāre eyleyeler	Nice ki şalāḥ ola	Nice ki lāyık-ı devletdür		
işāre fermāyend	Be-her çī şalāḥ bāşed	Be-her çī lāyık-ı devlet		
[94b] ḥāle muvāfiḳdur	‘amel eyleyeler	Buyruḡ mücibiyle	ḥisāb emriyle	ḳabūl itdükçe
Ve muvāfiḳ-ı ḥālet	‘amel nümūd be- mücib	ber-ḥaseb fermūd	Ḥasbe‘l-me‘mūr ⁴⁷	ḥasbe‘l- maḳbūl
murādınca	Devletli irādesince			
ḥasbe‘l-merām	ḥasbe‘l-irādet-i devlet-sitān			
yardım ile	ırḫalandurup	bilsünler ki	şefḳat eylemek	
be-‘ināyet	Müstazhir būd	be-dānend ki	‘ināyet	
şefḳat eylemek	olar için	uca mertebededür		
ve şefḳat	der-bāre-i işān	me-mertebe-i a‘ lāest		
cemī‘-i aḥvāl	Gönüllerin ḥoş dutalar	Hic vechle daḡdaḡalık		
be-heme ḥāl	dil-ḥoş dārend	Be-hic vech daḡdaḡa		
teferruḳalık	ḥāṭırına getürmesün	ekine	ābādānlığa	
ve teferruḳa	be-ḥāṭır-ı rāḥ ne- dehed	Be-zirā‘ at	Ve ābādānī	
[95a] meşḡül oldı	Öz vaṭanlarına meyl eyleyeler	bir tür eyleyeler ki		
meşḡül şevēd	Ve meyl-i vaṭan me‘lūf künend	nev‘ī nümāyend ki		
Nik-nāmlıḡ mücibi ile	düstḡahlıḡ ola	sebeb		

⁴⁷ Metinde “mes‘ūr” şeklinde yazılmıştır.

mücib-i nîk-nâmî	ve düstgâhî kerde ki	mücib		
Düşmen küldürteleri	Şermendelik sebeb olmaya			
şemâtet-i a'c dâ ne-şevved	Ve mücib-i şermendegî nev'î [ne]nümâyend			
Ortalıkda gerdgirlik	vâki' olmaya			
Der-miyâne-i kemer ü gerî	vâki' ne-şevved	nev'î nümâyend ki		
Şükr 'alâmeti zâhir ola		Hâk te'âlâ öz merkezinde karar döne		
âşâr-ı şükr be- zuhûr resed	nev'î nümâyend ki	Hâk der-merkez-i hüd karar gired	nev'î nümâyend ki	
su'âl mahallinde	cevâb 'uhdesinde	daşra gele		
der-mahalli- su'âl	ez-'uhde-i cevâb ⁴⁸	pervân âyed		
		anuñ şalâhında dürüşler		
Ve der eyyâm-ı câm	mühimmât-ı taşaşurî nefer mânîd	der-ışlah-ı ân		
[95b] vuşlata irişdireler	karar duta	çok sa'y		bî-kâr itmeyeler
ân küşed be- vuşul resâned	sâmân pezi-red	sa'y-i celî'	Dirîg-i tu mâyend	mu'atıl ne- gerdânîd
dürüşler	hürmetdârlıg vazîfesini	hidmet-kârlıgı		
Güşiş nümânîd	vazîfe-i hürmet- dârî	hidmet-kârî		
yirine getüreler	lâyık olan işle	rücû' ideler		
be-cây âverend	ve mühimmât-ı lâyıka	mercû' ⁴⁹ fermâyend		
rücû' olan işler	müşerref buyuralar	Zîkr olan aqçeleri		
rücû' -ı hidemât	müşerref fermâyend	Meblağ-i mezkûr-râ		
girü alalar	Bu cânib vekiline			
yâft nümûde	Be-tevkîl-i in cânib			
dapşuralar eger bahâne ve serkeşlik eylemeye	Bir haber idici taşaşul-dîdâr	dîvân-ı a'c lâdan	gönderüp	
sipârid ve eger ta'allül ve temerrüd	Muhaşşal-ı hâbiri ⁵⁰	ez-dîvân-ı a'c lâ	firistâd	

⁴⁸ Metinde “h'âb” şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹ Metinde “mercûg” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁰ Metinde “câbiri” şeklinde yazılmıştır.

nemānīd				
[96a] külli siyāset ile	alur	hātır sahlamak		
bi-siyāset-i küllī	mī-sitāned	ve hātır mülāhaza nümūden		
Ancağ olur	ma' nāsız da' vā	İşidilmiş degül		
Hemīn başed	da' vā-yı bī-ma' nā	müstemā' nīst		
nā-meşrū' dur	bāṭıl u muaṭṭaldur ⁵¹	yalan ve bühtān		
nā-meşrū' est	bāṭıl u 'āṭilest	Dürüg [u] bühtānest		
	Ol nesne gösterilmiştir ⁵²	ḥamd [ü] şihḥat ü selāmetdür		
ve ānçi nümūd	ğayr-i vāḳi' est	el-ḥamdüli'llāhi heme şihḥat ü selāmetest		
Olardan ırağ olmağdan ğayri	hīc melüllük			
Ve be-ğayr-i dürī işān	be-hīc melālī ⁵³			
süstlik yoğdur	Şükriñe nisbet olan	'ilminiñ ⁵⁴ taḥşiline	İki cihānuñ ser-māyesidür	
ve kelālī nīst		Ve be-taḥşil-i 'ulūm-ı zebānī ki	Ser-māye-i sa' ādet-i cihānī est	
ḳāyim olalar	oḫımağa	ve yazmağa		
ḳıyām nümāyend	be-ḥ'ānden	ve be-nevişten		
[96b] vācibce	ḫitāb göstereler	iḫtiyār günlerini	hev[ā] [vü] heves ile	
be-vācibī	muḫāṭaba nümāyend	ve eyyām-ı iḫtiyār	be-hevā vü heves	
zāyi' eylemeyeler	öz üstādınızı	her güzergāhından rāzı ideler		
zāyi' ne-künend	üstād-ı ḥ'odrā	ez-her heme ḫoşnūd gerdānend		
çok ceḥd ideler	naşıbsız ḳalmayalar	doğru yoldan daşınru gitmeyeler		
ve ceḥd-i belīg nümāyend ki	bī-naşīb [ne]nümāyend	ve ez-cādde-i müstaḳīm		
	dürüst yolu elden ḳoymayalar	Özi ve ḫāli sahlamağda merdāne olalar	bir ḫabbe ḳuvvet ve aşığa ḳoymayalar	
bīrūn nerevend	ve ṭariḳ-i şavābrā ez-dest ne-güzerānend direm	Fıṭnat-ı ḫāne vü emvāl mer[d]āne başend	ve yek ḫabbe ḳuvvet ü fer u güzāşt ne-nümāyend	
Cümlesi nazarına ḳalemine getüreler	māl u cihānī hest-būd vechile	Bilinmiş destür ile	Geçmiş destür ile	
Ve cümlegirā be-nazar u ḳalem derāverend	māl u cihānrā ⁵⁵ be-cihet-i hest-būd	be-destür-ı mefhūm	Be-destür-ı sâbiḳ	

⁵¹ Metinde “muatṭalest” şeklinde yazılmıştır.

⁵² Anlamı itibarıyla “ve ānçi nümūd”un üzerine yazılması gereken ifade “ğayr-i vāḳi' est”in üzerinde bulunmaktadır.

⁵³ Metinde “melālī” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁴ Metinde “ameliñ” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁵ Metinde “cihātrā” şeklinde yazılmıştır.

[97a] kâdīm kânūn ile	Ol destūr ile			
Ve kânūn-ı kâdīm	mihmān-ı destūr ‘amel nümāyend			
ziyāde taleb itmeyeler	Bir nev[‘] ile mübālağalu siyāset ideler			
Ve ziyādetī muṭālebetī nenümānend	Ve be-nev‘-i siyāset-i belīg nümāyend			
Özgelere ğayret ola	Cümle mālını zabṭ ideler			
ğayret-i diğērān bāş	Ve tamām emvālra mazbūṭ ⁵⁶ sāzed	Temmeti’l-kitāb		

Sonuç

Tek nüshasına ulaşabildiğimiz *Elkâb Risalesi*'nin ne zaman ve kimin tarafından kaleme alındığı belli değildir. Eser temelde iki dilde, Farsça ve Türkçe ibarelerden oluşmakla birlikte az sayıda Arapça cümleyi ihtiva ettiği görülmektedir. Farsça ve yukarıda da bahsettiğimiz üzere az sayıda Arapça ibarenin birebir Türkçe karşılıkları üstte çapraz biçimde verilmiştir. Eserin en ilgi çekici mahiyeti ise, Türkçe kelimelerin Eski Anadolu Türkçesi dil ve imla özelliklerini yansıtmasıdır. Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesinin imlası nüshada karışık şekilde karşımıza çıkmaktadır. İmladaki bu duruma ilave olarak; Osmanlı Türkçesi yazılı edebiyat numunelerinde, bilhassa 16. yüzyıldan sonra örneklerine fazla rastlamadığımız, yalnızca ağızlarımızda karşımıza çıkan birtakım arkaik Oğuzca kelimelerin varlığı da eserin dilinin Eski Anadolu Türkçesi (Eski Türkiye Türkçesi) devrine aidiyetini desteklemektedir. Bu bilgiler ışığında, daha önce bahsettiğimiz gibi, yazmada herhangi bir isim veya tarih yer almadığından dolayı, eserin 13.-15. yüzyıllar arasında kaleme alındığını tahmin etmekteyiz. Bu çalışmanın münşeât konusuna katkı sağlaması ümit edilmektedir.

Kaynakça

- Altaylı, S. (2018). *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü I-II-III*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bahadır, S. C. (2016). Akriba Mektuplarını İçeren bir Münşeât Çalışması. *Littera Turca- Journal of Turkish Language and Literature*, 2(3), 71-84.
- Derdiyok, İ. Ç. (1999). Osmanlı Devrinde Mektup Yazma Geleneği. *Osmanlı*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 731-740.
- Derdiyok, İ. Ç. (1994). *XV. Yüzyıl Şâirlerinden Mesîhî'nin Gül-i Sad-Berg'i*. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Devellioğlu, F. (2011). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Haksever, H. İ. (1995). *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi'nin Münşeâtı*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Kanar, M. (2000). *Farsça Türkçe Sözlük*. İstanbul: Deniz Kitabevi.
- Kanar, M. (2018). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.

⁵⁶ Metinde “maṭūṭra maşbūt” şeklinde yazılmıştır.

- Kütükoğlu, M. (2018). *Osmanlı Belgelerinin Dili*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Parlatır, İ. (2016). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Risâle-i Elkâbât Münşeât-ı Muhtelif*e. Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Nr. 19hk4584-5.
- Şemseddin Sâmî. 1317. *Kâmûs-ı Türkî*. Dersaâdet: İkdâm Matbaası.
- Uzun, M. (2006). Münşeât. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 32, s. 18-20). Ankara: TDV Yayınları.

Eserden Varak Örneği

